

El ressò internacional de la litúrgia catalana, en una tarda de maig

Dv, 8/05/2015 per Sandra Buxadera...

[A la riba del Tíber](#)

La cita és al centre d'una gran ciutat, però res de carrers impersonals replets dels megastores de Zara o de H&M. Estem parlant d'una metròpolis tan bella que no deixa mai de sorprendre: Roma. Deixem a l'esquena l'espectacle grandios de les runes del Palatino que semblen fondre's sobre el Circo Massimo i ens enfilem dalt del turó de l'Aventino resseguint un jardí de roses i endinsant-nos per un carrer costerut amb antiquíssimes esglésies als marges. El camí ens deixa als peus del monestir de San Anselm, seu del Pontificio Istituto Liturgico de Roma.

Haig de lluitar per no caure en la temptació de mirar per la ferradura del portal que protegeix el jardí veí dels Cavallers de Malta, amb fama de tenir la millor vista del món, o per, un cop dins el claustre del monestir, evitar d'embadalir-me davant alguna de les fonts de carpes vermelles i romàntiques nimfees.

Passen alguns minuts de les sis i cal apressar-me a entrar a la sala capitular. En aquesta vetusta sala blanca, que amb la nuesa de les parets regala tot el protagonisme a un crucifix de fusta també pur, essencial, [s'hi han reunit una setantena d'estudiosos](#) de diferents països. Participen al X Congrés Internacional de Litúrgia i s'interessen pel que va succeir fa cent anys en un monestir enfilat dalt d'una muntanya mística, Montserrat. El que va passar llavors dins aquelles aïllades parets, sembla, va vessar per la muntanya fins amarrar tot Catalunya i fins i tot va arribar a Roma.

Quan entro, el director de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona, Jaume Padrós, està explicant com dos mil delegats, catalans però també estrangers, es van reunir llavors per celebrar un Congrés Litúrgic que va contribuir a preparar el moviment de renovació que acabaria quallant molts anys després, al Concili Vaticà II. Una aplaudida doctoranda italiana, Katia de Simone, de Filles de l'Església, il·lustra com ja en aquell congrés es va parlar de la necessitat que els fidels participessin plenament a la litúrgia, fins al punt que se sentissin concelebrants,

unes paraules que va reprendre molts anys després, el 1975, el papa Pau VI. L'abat de Montserrat, Josep Maria Soler, explica que aquell congrés va ajudar a que a Catalunya els cristians tinguessin una mentalitat oberta.

Armand Puig, degà de la Facultat de Teologia de Catalunya, recorda, amb tot, com l'obertura catalana ve de molt temps enrere. Ja abans que els anglesos tinguessin una Bíblia traduïda a la seva llengua (1380), els catalans tenien la seva, acabada uns deu anys abans: l'únic manuscrit que se'n conserva és a París. En canvi, no es conserva cap exemplar de la primera Bíblia impresa en català, per culpa de la Inquisició. L'única que es va salvar de la crema, conservada a un museu d'Estocolm, va acabar també menjada per les flames en un incendi del 1697. Però l'únic full que s'ha arribat a trobar d'una d'aquestes Bibles renaixentistes, conservat a Londres, precisament és aquell que recull la data d'impressió, 1478, i el lloc, València. Els catalans haurien tingut la primera Bíblia impresa només després dels alemanys (1466), italians (1471) i holandesos (1477). En francès va sortir el 1530, en anglès, el 1535, i només el 1569 -altre cop per culpa de la Inquisició-, en castellà.

No només. En aquests temps que sembla que un cristià, a Catalunya, sigui un ésser d'un altra galàxia, fa bo de sentir com dos dels catalans més universals no només eren homes de fe, sinó que fins i tot s'interessaren activament pel Congrés Litúrgic montserratí i en una manera o altra, hi van participar. Com recordava ahir el cardenal Lluís Martínez Sistach, el genial arquitecte Antoni Gaudí va acabar plasmant el nou enfoc litúrgic de màxima participació dels fidels en els plànols de la Sagrada Família. I el músic Pau Casals, com va explicar el doctorand Ricard Rovirosa, va inspirar-se en els nous aires sorgits de Montserrat, que considerava «la meva segona casa», en diverses obres, com en l'Oració a la Verge. La que ha tingut un èxit més perdurable, però, va ser l'O vos omnes. Encara avui, es canta a diversos països, entre ells la Gran Bretanya i els Estats Units.

L'organitzador del X Congrés Internacional a Roma (6-8 maig 2014), el català Jordi Piqué Collado, monjo de Montserrat i Preside del Pontifici Institut de Litúrgia, tanca el seminari, que ha durat una hora i mitja, i s'emporta amb una eficàcia inaudita cardenals, bisbes i estudiosos cap a l'església de San Anselmo per participar puntualment a les Vespres. Jo haig de tornar a casa tant de pressa com he vingut perquè em reclama una petita vida de quatre mesos. Però em deixo embolcallar uns instants per l'emocionant cant gregorià que sorgeix de tantes veus, i un cop he encertat la porta de sortida en el laberíntic claustre, en plena cursa cap al cotxe encara dono una mirada enrere. El sol de ponent il·lumina suaument aquest bellíssim monestir i sé que, dins, travessa els cànvids vitralls rosats i arriba fins a l'altar.